

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشکده علوم پزشکی
خدمات بهداشتی درمانی شیراز

«روش پژوهش»

بیان مساله و بررسی متون

دکتر مرتضی قوجازاده

Ghojazadehm@hotmail.com

اهداف

در پایان این بخش قادر خواهید بود به سوالات زیر پاسخ دهید:

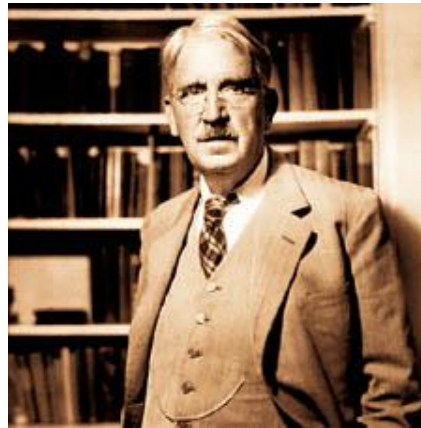
- مشخصات سوال علمی چیست؟
- چرا بیان مساله تحقیق مهم است؟
- در بیان مساله تحقیق، چه موضوعاتی باید مطرح شوند؟
- نحوه نوشتن بیان مساله تحقیق چگونه است؟
- دلایل اهمیت مرور بر بررسی های قبلی چیست؟
- چگونه بررسی های قبلی را مرور کنیم؟
- نحوه بیان مرور بر بررسی های قبلی چگونه است؟

- فرایند منظم پژوهش، شامل جمع آوری منظم و هدفمند داده ها، تجزیه و تحلیل و تفسیر آن جهت کسب دانش جدید و تأیید دانش موجود است.

- تحقیق جمع آوری، بررسی و تفسیر سیستماتیک داده ها به جهت پاسخ به یک سوال یا حل مشکلی خاص می باشد.

جان دیوئی معتقد است:

اولین مرحله تحقیق، احساس وجود یک مشکل است.

فیلسوف معاصر امریکایی

سوال پژوهشی (Research question)

به ازای هر 10 بیمار

یک تا دو سوال

به ازای هر بیمار

یک تا دو سوال

Annandale Advocate

Continuously published
in Annandale, Minnesota
Since 1887

USPS 026-360

Wednesday, March 1, 1985

Vol. 98 No. 13

30¢ Single Copy

signs from l position

factically resolved some months ago, when he and Bishop made it clear that the telephone company and cable television company were separate and distinct entities. But the conflict of interest issue sometimes is surface," Morrow said. It is most recently brought up by one of the her companies seeking the Annandale franchise.

Morrow informed the council that his participation on the council would be at Apr. 1 meeting. He concluded his letter saying: "Should the opportunity present itself in the future, I would once again not be pleased to serve the citizens and City of Annandale."

The mayor and council will have to let a replacement to complete the term of Morrow's council.

Two of the five council members thus be appointed. The other two council members, Val Lawler, appointed to complete the final two of Don Figg's term after Figg was mayor.

While the council has advertised proposals on the cable television. Discussions with interested companies are likely to continue through the spring, and the council has that it hopes to award a franchise and construction by early summer.

Photofunia
photofunia.com

informed the council that his participation on the council would be at

موضوع پڑوہشی

تاثیر داروی ریتوکسی ماب در زمان بقاء
کودکان لنفوم غیر هوچکینی

موضوع پژوهشی

تاثیر داروی ریتوکسی ماب در زمان بقاء
کودکان لنفوم غیر هوچکینی

لنفوم غیر هوچکینی!؟

موضوع پژوهشی

تاثیر داروی ریتوکسی ماب در زمان بقاء کودکان لنفوم غیر هوچکینی

موضوع پژوهشی

تاثیر داروی ریتوکسی ماب در زمان بقاء
کودکان لنفوم غیر هوچکینی

زمان بقاء؟؟؟

موضوع پژوهشی

تاثیر داروی ریتوکسی ماب در زمان بقاء
کودکان لنفوم غیر هوچکینی

عوارض دارویی؟؟؟

موضوع پژوهشی

تاثیر داروی ریتوکسی ماب در زمان بقاء
کودکان لنفوم غیر هوچکینی

هزی نه دارو؟؟؟

سوال پژوهشی (RQ)

- **Background questions**

آگاهی عمومی درباره یک موضوع

- **Foreground questions**

آگاهی اختصاصی درباره یک موضوع

PICO

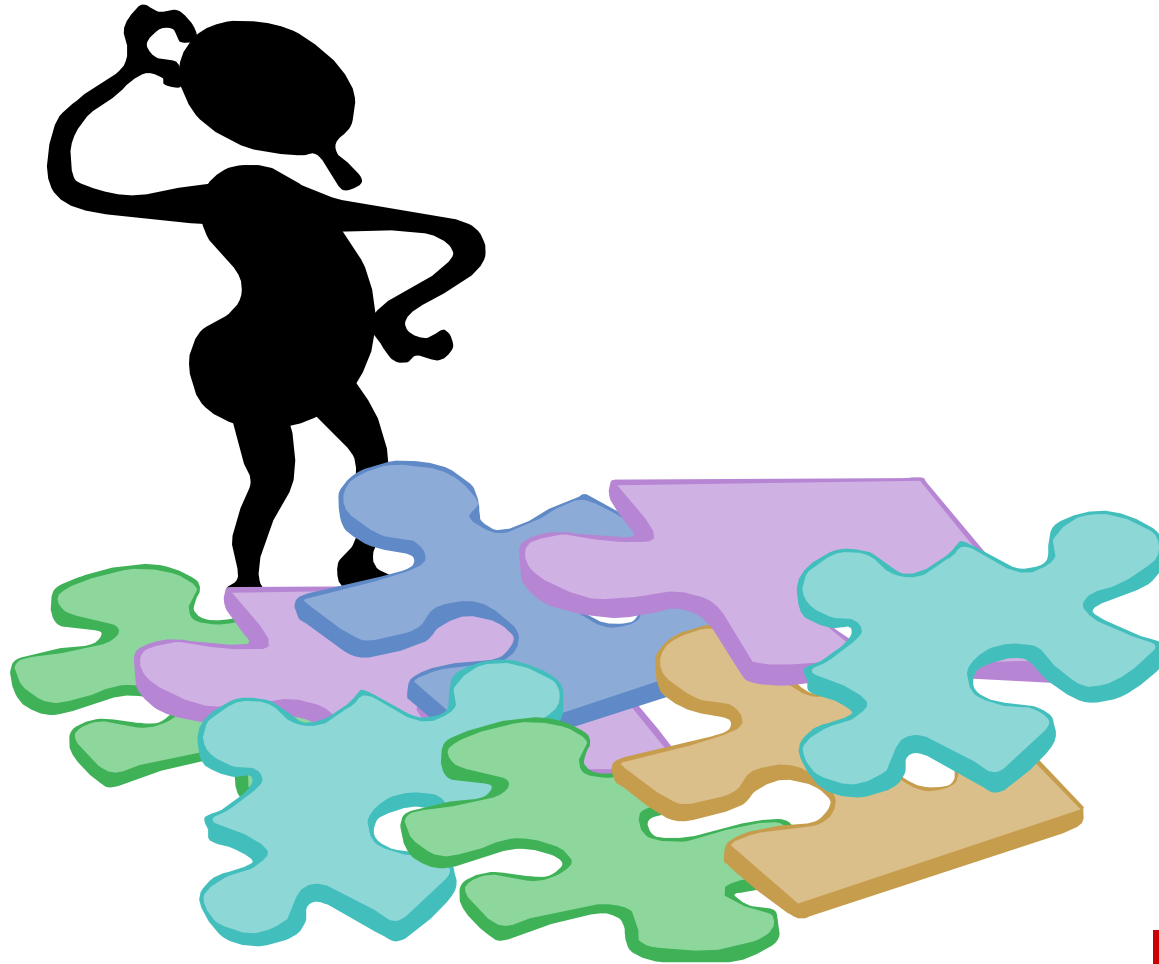
- **P**atient and/or problem
- **I**ntervention
- **C**omparison intervention
- **O**utcomes.

مثال

آیا در یک بیمار پیر با اختلال X، داروی y در مقایسه با داروی Z باعث ترخیص سریعتر بیمار از بیمارستان می شود؟

اگر احتیاج مادر اختراع است آگاهی از مسائل، مادر پژوهش می باشد.

اندیشه ای خلاق

بختی همراه

برنامه ریزی

ساختار پروپوزال و مقاله تحقیقی

مقاله تحقیقی

عنوان

خلاصه

مقدمه

مواد و روش ها

یافته ها

جدول ، نمودار و ...

بحث و نتیجه گیری

تشکر و قدردانی

فهرست منابع

پروپوزال

عنوان

خلاصه پروپوزال

مقدمه - بیان مساله - بررسی متون

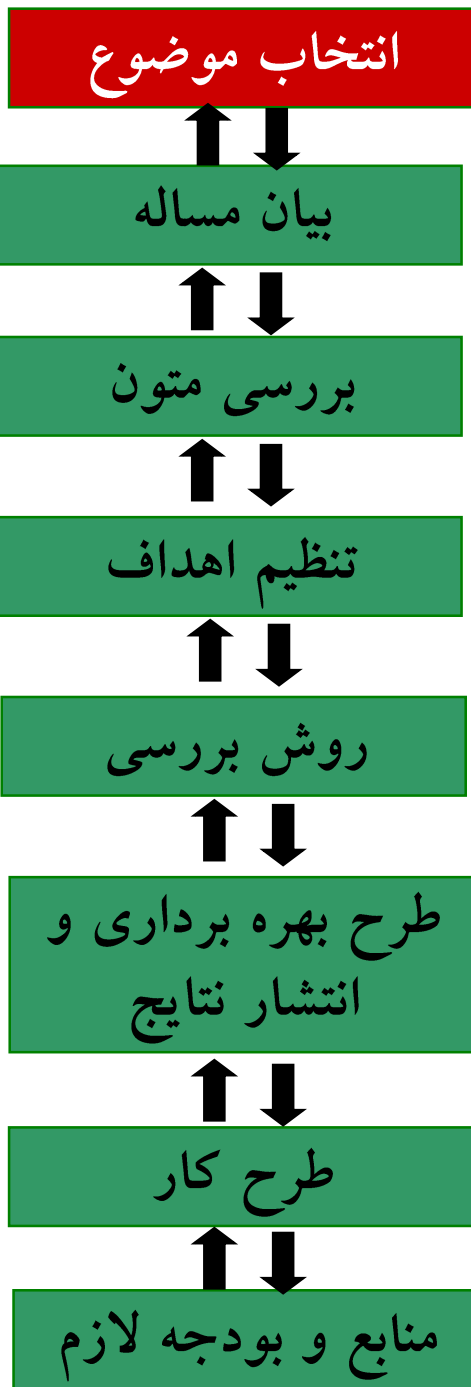
متغیرها

مواد و روش اجرا

زمانبندی و بودجه

فهرست منابع

مراحل تدوین پیشنهاد یک طرح تحقیقاتی

7- مقدمه و بیان مسأله، همراه با بررسی متون (در صورت لزوم، از صفحات اضافی استفاده شود).

8- تعریف واژه های اختصاصی

9- اهداف و فرضیات طرح (با توجه به بیان مسأله و بصورتی که قابل ارزیابی و اندازه گیری باشند، مشخص شود).

الف) هدف کلی طرح

هدف فرعی:

ج) اهداف کاربردی طرح (در صورت وجود)

د) فرضیات:

پیش فرض:

10- نوع مطالعه:

11- نمونه مورد مطالعه، تعداد و روش نمونه گیری (Sampling) (در صورت نیاز):

سوالاتی که باید پرسید **مراحلی که طی خواهید کرد** **عناصر مهم هر مرحله**

بیان مسأله

مسأله چیست و چه چیز باید مطالعه شود؟

بررسی متون

متون و سایر اطلاعات موجود

چه اطلاعاتی هم اکنون در دسترس است؟
دلیل اجرای طرح چیست؟

تنظیم اهداف

سوالات یا فرضیات طرح

امید داریم به چه دست یابیم؟

روش بررسی

چه داده های اضافی برای یافتن پاسخ به سوالات
طرح لازم است؟

چگونه آنها را بدست می آوریم؟

- متغیرها
- نوع مطالعه
- روش گردآوری داده ها
- نمونه گیری
- تجزیه و تحلیل داده ها
- ملاحظات اخلاقی
- پیش آزمائی روش تحقیق

بیان مسأله

- بیان مسأله روشن می کند چرا باید چنین تحقیقی را انجام دهیم.
- برای نوشتن یک طرح یا پایاننامه ، بیان مسأله (Statement Of The Problem) یک بخش مهم و زیر بنائی است.
- مراحل بعدی پژوهش مثل هدف ها و فرضیات ، متغیرها ، متدولوژی ، طرح اجرایی و غیره همه متأثر از چگونگی تبیین مسأله در این بخش است.
- بیان مسأله به معنای طرح موضوع پژوهش، توصیف و توجیه آن است تا ایده تحقیق موجه جلوه کند و ضرورت انجام آن احساس شود و اهمیت آن آشکار گردد.

- **بیان مسأله** بیانی از مشکل یا موقعیت آشفته ای است که نیاز به تحقیق دارد.

- **بیان مسأله** به معنای طرح موضوع پژوهش، توصیف و توجیه آن است تا ایده تحقیق موجه جلوه کند و ضرورت انجام آن احساس شود.

- **بیان مسأله** ماهیت مسأله ای است که در مطالعه عنوان شده و معمولاً زمینه و اهمیت آن را بیان می کند.

بیان مساله

• بیان مساله بخشی از پیشنهاد طرح تحقیق (پروپوزال) است که ضمن آشنا نمودن خواننده با موضوع تحقیق در تبیین اهداف و روش پژوهش نقش مهمی دارد.

بیان مساله فلسفه وجودی موضوع تحقیق را تشریح می نماید.

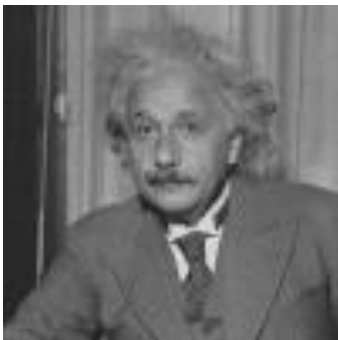
اهمیت بیان مسأله

- بیان مسأله وسیله ای برای توضیح و توجیه موضوع طرح تحقیقاتی است.
- باعث روشن شدن ابعاد مختلف مسأله می شود.
- ضرورت انجام طرح را نمایان می سازد.
- ارائه طرح را به مسئولین و تامین کننده های بودجه آسان می سازد.

مسأله مورد نظر را مشخص کنید (مواردی که باید مورد بررسی قرار گیرد)

- اگر مسأله مورد تحقیق کاملاً واضح و مشخص باشد نیمی از کارها انجام پذیرفته است.
- فقط زمانی که مشکل مورد نظر به خوبی تعریف شده باشد و اهداف تحقیق مشخص باشد می توان فعالیت های تحقیق را بدرستی طراحی نمود .

**“The formulation of the problem is
often more essential than its
solution”**

Albert Einstein

اهمیت مسأله (مشکل)

تحدید مسأله در یک حوزه تخصصی

اطلاعات کلی درباره تحقیقات انجام شده

چارچوبی برای ارائه نتایج تحقیق

ترتیب منطقی نگارش بیان مساله

❖ توضیح مساله

❖ محدود سازی مساله در یک حوزه تخصصی

❖ ذکر وسعت مسأله در ایران و جهان با ارائه آمار و اطلاعات

❖ ذکر اهمیت تحقیق در مورد مسأله و کاربردهای آن

❖ توضیح عوامل موثر در مسأله و ارائه آمارهای مربوط

ترتیب منطقی نگارش بیان مساله

❖ ذکر روش ها و سایر اقدامات انجام شده و این که چرا این روش خاص انتخاب شده است.

❖ اشاره مختصری از تحقیقات قبلی با ذکر شماره منابع

❖ اشاره به موارد اختلاف نظر (در صورتیکه وجود داشته باشد)

❖ اشاره به هدف و جمعیت مورد مطالعه

در توصیف دقیق مسأله به مطالب زیر توجه گردد؟

❖ نحوه بروز مشکل / مسأله چگونه بوده است؟

❖ چه عوارض از خود بر جای می گذارد؟

❖ وسعت مسأله و شدت آن چقدر است؟

❖ چه عوامل مهمی می توانند در ایجاد مسأله نقش داشته باشند؟

❖ چرا تلاش در جهت برطرف کردن آن مهم است؟

❖ آیا در حال حاضر تلاشی برای رفع مشکل انجام می شود؟ اگر چنین است چه

کاستی هایی مشاهده می شود؟

❖ چه نتایجی از حل مشکل انتظار می رود و چه فوایدی خواهد داشت؟

در تدوین بیان مسأله باید به موارد زیر توجه کرد:

- (1) تعریف مشکل
- (2) اهمیت مشکل (با تاکید و ارائه آمارهای موجود)
- (3) نحوه برخورد با مشکل، راه حل ها و خدمات موجود
- (4) عوارض ناشی از تداوم این مشکل
- (5) معرفی راه حل مشکل یا عوامل موثر بر موضوع
- (6) تناقض ها و تناوبات موجود در صورت وجود
- (7) توضیح بیشتر عنوان طرح (چه کاری انجام خواهد گرفت)
- (8) فوائد ناشی از اجرای طرح

• بیان مسأله باید واضح، دقیق و مختصر ولی حاوی نکات اصلی باشد.

بیان مسأله نباید از 2 تا 3 صفحه (هزار کلمه) تجاوز کند.

بررسی متون

Literature Review

7- مقدمه و بیان مسأله، همراه با بررسی متون (در صورت لزوم، از صفحات اضافی استفاده شود).

8- تعریف واژه های اختصاصی

9- اهداف و فرضیات طرح (با توجه به بیان مسأله و بصورتی که قابل ارزیابی و اندازه گیری باشند، مشخص شود).

الف) هدف کلی طرح

هدف فرعی:

ج) اهداف کاربردی طرح (در صورت وجود)

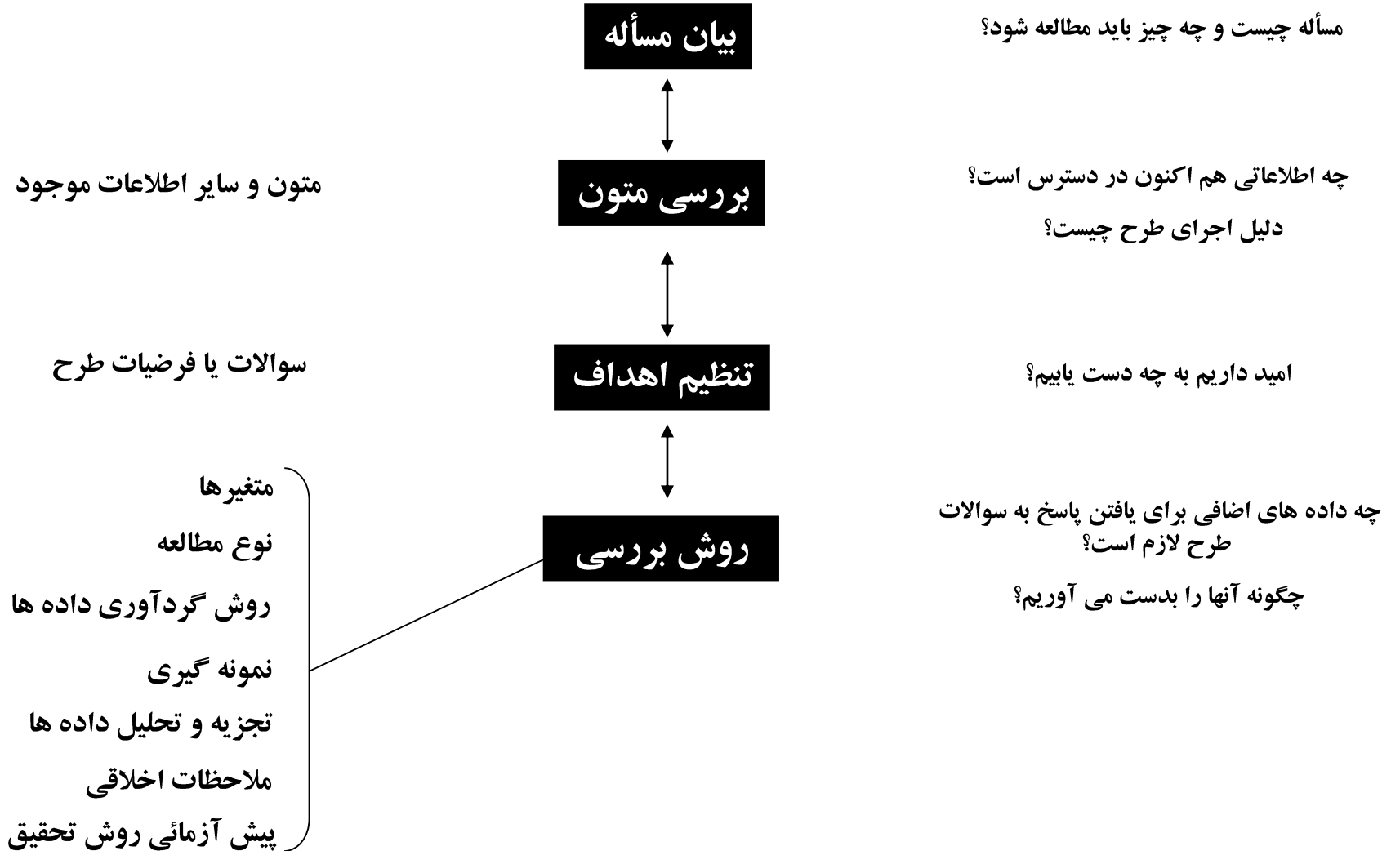
د) فرضیات:

پیش فرض:

10- نوع مطالعه:

11- نمونه مورد مطالعه، تعداد و روش نمونه گیری (Sampling) (در صورت نیاز):

عناصر مهم هر مرحله | **مراحل‌ی که طی خواهید کرد** | **سوالاتی که باید بپرسید**

مرور متون

- جستجو و تحلیل نظام مند منابع (اعم از مقاله، کتاب، پایان نامه و ...) که در یک زمینه موضوعی خاص منتشر شده است.

اهمیت مرور متون

مرور متون بر اساس موضوع پژوهش صورت می گیرد و در موارد زیر بکار می رود:

- در تهیه پروپوزال
مقدمه و بیان مساله

- در تنظیم گزارش نهایی
مقدمه و بحث

هدف کلی بررسی متون ، گردآوری اطلاعات
درباره یک موضوع می باشد.

دوباره کاری

- قبل از اینکه تصمیم به اجرای یک طرح تحقیقاتی بگیرید. بسیار مهم است که دریابید آیا موضوع پیشنهادی در منطقه مورد نظر و یا مناطق مشابه مورد بررسی قرار گرفته است یا خیر؟

- تنها در سه وضعیت زیر می توان به انجام تحقیق روی موضوعی که قبلا روی آن کار شده است اقدام کرد.

در شرایط زمانی متفاوت

در شرایط جغرافیائی مختلف

در صورت عدم دستیابی به نتایج کافی

دانشگاه علوم پزشکی تبریز
مرکز توسعه و هماهنگی پژوهش / دانشکده پزشکی
چک لیست ارزشیابی پرسشنامه طرح تحقیقاتی

کد کارگاه:

رشته:

نام و نام خانوادگی:

عنوان مطالعه:

نوع مطالعه: ۱- توصیفی و مقطعی ۲- کوهورت ۳- مورد شاهدی ۴- نیمه تجربی ۵- RCT و مطالعات مداخله ای کنترل شده

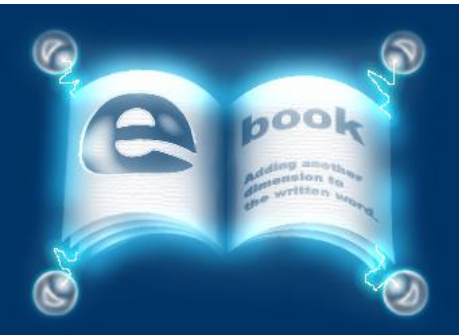
توضیحات	Non-related	Very weak	Weak	Moderate	Good	Very good	اجزا و سطوح ارزشیابی
							بخش ۱: عنوان، بیان مسئله و بررسی متون
							۱ آیا عنوان صحیح، جامع، گویا، فاقد ابهام و بیاتکر موضوع تحقیق است؟
							۲ توضیح مکفی و مناسب موضوع مورد تحقیق و اشاره به وضعیت موجود و روش هاوسایر اقدامات انجام شده تاکنون
							۳ اشاره به خلاء موجود و ضرورت و فوائد ناشی از اجرای این تحقیق و اشاره به هدف و جامعه و روش کلی مطالعه
							۴ آیا بخش بررسی متون دلزای حداقل ۴ مورد مطالعه کاملا مرتبط یا مناسب می باشد؟
							۵ ارائه خلاصه مناسبی از مطالعات و نقد یا قید نکات قوت و ضعف و تفاوت یا تشابه با مطالعه حاضر
							۶ آیا اصطلاحات علمی بکار رفته در بخشهای مختلف پروپوزال به طور کامل تعریف شده است و در موارد نیاز مرجع داده شده است؟
							۷ آیا الگوی صحیح نگارش منابع رعایت شده است؟
							۸ ارزشیابی کلی بخش یک با وزن دهی منطقی حسب مورد به دلخواه داور
							بخش ۲: اهداف، فرضیات و متغیرها
							۱ نحوه نگارش هدف کلی؟
							۲ نحوه نگارش اهداف اختصاصی و قابلیت وصول و مطابقت اهداف با روش کلی مطالعه؟

منابع اطلاعاتی (Information Resources)

- اطلاعات پایه (Basic Knowledge)
کتابهای مرجع (text book)

- اطلاعات روزآمد (Updated Knowledge)
مجلات و نشریات ادواری (Periodicals)

منابع الکترونیکی:

- www.Pubmed.gov
- www.embase.com
- www.thecochranelibrary.com
- www.tripdatabase.com
- www.guideline.gov
- www.scholar.google.com

منابع الکترونیکی فارسی

- www.iranmedex.com
- www.sid.ir
- www.magiran.com
- www.irandoc.ac.ir
- www.medlib.ir

<http://www.freemedicaljournals.com/>

نقاط قوت و ضعف	مهم ترین یافته ها	نحوه جمع آوری داده ها	عنوان مقاله	نمونه مورد بررسی	نوع مطالعه	نام محقق (سال)

نقاط قوت و ضعف	مهم ترین یافته ها	نحوه جمع آوری داده ها	عنوان مقاله	نمونه مورد بررسی	نوع مطالعه	نام محقق (سال)
عدم انجام آزمون های آماری و حجم نمونه کم مطالعه و عدم بررسی سوالات و فرضیات پژوهش	بعد از استفاده از قطره چشمی کلرامفنیکل و محلول بتادین در هر گروه یک نفر دارای نتیجه کشت مثبت بودند.	کشت نمونه ها و معاینه	بررسی مقایسه ای تاثیر قطره چشمی کلرامفنیکل و محلول بتادین 5 درصد...	79 بیمار مبتلا به کاتاراکت پیری	کارآزمایی بالینی	ادیب و همکاران (1384)

ادیب و همکاران (1384) در یک مطالعه کارآزمایی بالینی که بر روی

79 بیمار مبتلا به کاتاراکت پیری تحت عنوان بررسی مقایسه ای تاثیر قطره

چشمی کلرامفنیکل و محلول بتادین 5 درصد در کاهش کلونیزاسیون فلور

طبیعی ملتحمه چشم قبل از عمل جراحی کاتاراکت پیری انجام دادند نشان

دادند که بعد از استفاده قطره چشمی کلرامفنیکل و محلول بتادین در هر

گروه یک نفر (5/2 درصد) دارای نتیجه کشت مثبت از نظر فلور طبیعی

چشم بودند. عدم انجام آزمون های آماری و حجم نمونه کم مطالعه و عدم

بررسی سوالات و فرضیات پژوهش از نقاط ضعف این مطالعه بود.

بیندر و همکاران (1999) در یک مطالعه کارآزمایی بالینی در
300 بیمار کاندیدای جراحی Intrabulbar تحت عنوان
پروفیلاکسی عفونت قبل از عمل جراحی با محلول بتادین 1 درصد
در کاهش کلونیزاسیون استافیلوکوک نشان دادند که در نهایت در
3/5 درصد نمونه ها نتایج کشت استافیلوکوک مثبت بود که این
کاهش کلونیزاسیون استافیلوکوک در طی سه مرحله ارزیابی از نظر
آماري معنی دار بود.

در بررسی متون باید از موارد زیر اجتناب کرد:

- بی اهمیت شمردن اختلافات و نظرات متفاوت در اطلاعات جمع آوری شده.
- در صورت برخورد با نظرات متفاوت درباره یک موضوع، نباید آن را بی اهمیت تلقی کرد بلکه باید در پی یافتن علت این اختلاف بود.
- محدود کردن جستجو به منابعی که نظر شما را تأمین می نماید و یا کنار گذاشتن اطلاعاتی که به ضرر شما است و استفاده از اطلاعاتی که به نفع شماست.
- قضاوت شتابزده براساس مطالعات ابتدائی و عدم انجام بررسی متون جامع و کافی به منظور یافتن مطالعات مرتبط و با روائی مناسب.

بایدها

- جستجوی وسیع و همه جانبه.
- انتخاب منابع جدید.
- انتخاب منابع کاملاً مرتبط.
- نقد هر یک از مقالات.

نبایدها

- استفاده از چکیده مقالات.

- وارد شدن به جزئیات غیر ضروری.

- سوگرائی (Bias).

- دخالت عقاید شخصی.

- استفاده از کتب و جزوات.

Thank you!
Jim

